

Agendapunt commissie:-

steller	Telefoonnummer	email
Kristian van Gansewinkel		kristian.van.gansewinkel@valkenswaard.nl
Agendapunt	Kenmerk	Datum raadsvergadering
Beleidskader Sociaal Domein	2024-458928	21 maart 2024
Portefeuillehouder		
M. Theus R. Pijnenburg B. Bots		
Onderwerp		

Raadsvoorstel vaststellen beleidskader Sociaal Domein 2024-2027, *Samen zorgen wij voor Valkenswaard, met oog voor iedereen.*

Aan de raad,

1. Voorstel:

1. Het beleidskader Sociaal Domein 2024-2027 *Samen zorgen wij voor Valkenswaard, met oog voor iedereen*, vast te stellen.

2. Inleiding:

Gemeenten, waaronder onze gemeente, zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor jeugdzorg (Jeugdwet), Werk en Inkomen (Participatiewet) en zorg aan (langdurig) zieken en ouderen (Wet Maatschappelijke Ondersteuning). Deze taken binnen het zogenoemde Sociaal Domein hebben veel raakvlakken met elkaar, maar ook met taken op het vlak van onder andere onderwijs, sport, gezondheid, wonen en veiligheid. Om deze taken op een goede manier uit te voeren en ernaar toe te werken dat inwoners mee kunnen doen naar vermogen, met ondersteuning waar mogelijk van mensen uit hun eigen omgeving maar waar nodig van de gemeente, werken we sinds 2019 met het beleidskader sociaal domein 2019-2022, *Groeien, Meedoen, Thuiskomen*.

Op 6 juli jl. hebben wij aan uw Raad voorgesteld om dit beleidskader te actualiseren, zodat het weer goed aansluit bij de opgaven waar we als gemeente de komende periode voor staan. Daarbij stelden wij voor om de visie en doelen uit het beleidskader 2019-2022 te behouden als uitgangspunt voor het voor het te actualiseren beleidskader sociaal domein voor de periode 2024-2027, omdat wij ervan overtuigd waren en zijn dat deze visie en doelen nog steeds passend zijn voor de opgaven waarvoor wij als gemeente de komende periode staan. Tenslotte stelden wij aan uw Raad voor om de aanpak voor de actualisatie vast te stellen. Het resultaat van dit proces moest een geactualiseerd beleidskader zijn dat een passend antwoord biedt op de opgaven waarvoor wij als gemeente nu en de komende periode staan, en dat ook een goede basis vormt voor de uitvoering van taken voor - en met inwoners.

Na de instemming van uw Raad met het voorgaande op 6 juli jl. is de actualisatie van start gegaan. Tijdens de actualisatie stonden de volgende vragen centraal:

- Hoe ver zijn we nu anno 2023 op koers om onze visie te realiseren?
- Welke trends en ontwikkelingen zijn van invloed op onze samenleving en het sociaal domein waarop we in onze aanpak moeten anticiperen?
- En uitgaande van de antwoorden op voorgaande vragen: Wat gaan we de komende jaren doen?

Belangrijke uitgangspunten die we de bij de actualisatie hebben gehanteerd zijn dat we een *brede blik* hebben gehanteerd op het sociaal domein in onze analyse en aanpak en dat we ook *wijkgericht* te werk zijn gegaan. Het beleidskader is dan ook niet alleen van toepassing voor onze taken als het gaat om de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet, maar raakt ook onze taken ten aanzien van onderwijs, sport, cultuur, evenementen, economie, wonen en veiligheid. De wijkscans geven een indicatie van de verschillen per wijk als het gaat om het Sociaal Domein. De komende periode willen we onze gesprekken met inwoners en partners in de wijken verder oppakken, om samen te bespreken wat er nodig is in de wijk en hoe we elkaar kunnen versterken.

Wij hebben dit proces nadrukkelijk samen met inwoners en partners gedaan. Een meedenkgroep van inwoners en inwonersorganisaties heeft gedurende het gehele traject met ons meegedacht, meer dan 70 inwoners en partners zijn gevraagd om hun mening te geven, en bijna 50 inwoners en partners hebben meegedacht over onze aanpak de komende periode tijdens een bijeenkomst op 7 december jl. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in het beleidskader. Ook uw Raad hebben we betrokken tijdens twee beeldvormende bijeenkomsten, op 21 september en 11 januari jl., waarin we belangrijke uitgangspunten en keuzes hebben toegelicht en besproken. De uitkomsten van de bijeenkomst op 11 januari hebben we ook verwerkt in het beleidskader, zoals verder toegelicht in bijlage 2.

3. Beoogd effect:

Met het vaststellen van het beleidskader stelt uw Raad ons in staat om uitvoering te gaan geven aan het Sociaal Domein 2024-2027 *Samen zorgen wij voor Valkenswaard, met oog voor iedereen*. Hiermee kunnen wij de transformatie van het sociaal domein voortzetten en koers houden richting onze gezamenlijke visie, waarin inwoners zich naar vermogen ontwikkelen, meedoen binnen hun eigen mogelijkheden en aan de samenleving bijdragen.

4. Argumenten:

1.1 Het beleidskader biedt een passend antwoord op de opgaven waarvoor wij als gemeente nu en de komende periode staan.

We zijn ervan overtuigd dat het beleidskader een passend antwoord biedt op de opgaven waarvoor wij als gemeente nu en de komende periode staan. Met behulp van verschillende onderzoeken, waaronder het uitvoeren van wijkscans en inbreng van inwoners en partners, hebben we geëvalueerd hoever we op koers zijn, en bepaald wat de belangrijkste sterke punten, aandachtspunten, kansen en bedreigingen zijn.

Vanuit deze analyse hebben we heldere ontwikkelijnen geformuleerd die ons gaan helpen om koers te houden de komende periode. Het beleidskader geeft de gemeente, maar ook inwoners en partners, handvatten voor de transformatie van het sociaal domein en de ontwikkeling van de toegang naar 1 loket.

Onze koers is vervolgens vertaald naar heldere doelen en resultaten en een brede aanpak, die recht doet aan de opgaven waar we voor staan. Op deze manier biedt het beleidskader niet alleen een basis voor ons beleid de komende periode, maar vormt het ook een goede basis voor de uitvoering van taken voor - en met inwoners. En juist in de uitvoering moeten we de komende periode het verschil maken.

1.2 Door uw Raad aangenomen moties zijn verwerkt in het beleidskader.

Uw Raad heeft op 6 juli jl. twee moties aangenomen die verband hielden met de actualisatie van het beleidskader. De eerste betrof een motie waarbij uw Raad het College opriep om in de uitwerking van het nieuwe beleidskader Sociaal Domein de aanbevelingen van BMC in haar rapport *Evaluatie Sociaal Domein 2019-2022* in zijn totaliteit over te nemen, tot een meer integrale en verbrede aanpak te komen, concrete doelen op te nemen aan de hand van meetbare indicatoren en uw Raad periodiek te informeren over de voortgang inzake deze doelen. In een tweede motie verzocht uw Raad het College om in de actualisatie beleidskader sociaal domein nadrukkelijk rekening te houden met de realisatie van één loket.

In het voorliggende beleidskader worden deze punten zo goed mogelijk geadresseerd. De uitgangspunten voor de ontwikkeling naar één loket voor het Sociaal Domein worden toegelicht in paragraaf 4.3 van het beleidskader en in paragraaf 6.4. De omgang met de aanbevelingen van BMC worden op verschillende plaatsen in het beleidskader benoemd, namelijk:

- *Reikwijdte van sociaal domein:* In paragraaf 1.1. wordt het uitgangspunt benoemd dat we een brede blik willen hanteren op wat er speelt en wat nodig is voor een inclusief en sociaal Valkenswaard. Daarom kijken we in dit beleidskader niet alleen naar de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet, maar ook naar onderwijs, sport, cultuur, evenementen, economie, wonen en veiligheid. Ook in de analyse (hoofdstuk 3), koers (hoofdstuk 4) en aanpak (hoofdstuk 5 en 6) van het beleidskader ziet u deze brede blik terug. Het beleidskader is de basis voor wat we gaan doen. In de uitvoering moeten we het verschil gaan maken.
- *Programmatisch werken:* Programmatisch (en opgabegericht) werken begint met het benoemen welke doelen moeten worden behaald, binnen welke kaders en wat de rol en inzet is van maatschappelijke partners en van de gemeente zelf. Hoofdstuk 5 van het beleidskader benoemt de doelen, wenselijke resultaten en inspanningen die we de komende periode gaan uitvoeren binnen onze programmalijnen Groeien, Meedoen, Thuiskomen. Daarmee wordt de basis voor programmatisch werken gelegd. De komende periode staan we voor de opdracht om dit samen met inwoner en partners tot uitvoering te gaan brengen.
- *Monitoring:* In de inleiding van hoofdstuk 5 en 6.3 lichten wij toe hoe we voorstellen om hiermee om te gaan. Op het niveau van maatschappelijke effecten hebben we op basis van de Monitor Sociaal Domein wenselijke resultaten benoemd, die zijn besproken met inwoners en partners op 7 december en tijdens de beeldvormende bijeenkomst op 11 januari. Dit betreffen maatschappelijke effecten (outcome). Deze effecten moeten de komende tijd, in samenspraak met partners, worden vertaald worden naar doelen, inzet en gewenste resultaten op tactisch en uitvoerend niveau (input-output). We gaan onze eigen sturingsinformatie ontwikkelen, zodat deze een goed beeld geeft van de resultaten van onze activiteiten op de verschillende niveaus van de transformatie.

- *Sturingsfilosofie:* We ontwikkelen, zoals u weet, momenteel een sturingsfilosofie voor de gehele gemeente, waarin we ook onze visie op de participatie van inwoners en partners uitwerken. In hoofdstuk 6.2 benoemen we een aantal uitgangspunten als het gaat om de rol van de gemeente in het Sociaal Domein in relatie tot inwoners en partners. Met deze uitgangspunten geven wij zo goed mogelijk aan welke rol wij als gemeente zien in de opgaven van het Sociaal Domein. We blijven de komende periode in gesprek met elkaar om te bepalen hoe we onze rol binnen de gehele gemeente vormgeven en kunnen ontwikkelen.

Naast de bovengenoemde aanbevelingen bevat het rapport van BMC een aantal aanbevelingen die niet zozeer op de inhoud van het beleid van toepassing zijn, maar gaan over de wijze waarop we als gemeentelijke organisatie werken aan onze opgaven in het sociaal domein en zorgdragen voor een stevige organisatie die hiervoor voldoende is toegerust. Hoe geven we vorm aan programmatisch werken vanuit een integrale aanpak, hoe versterken we de verbinding tussen uitvoering en beleid in onze aanpak, hoe gaan we om met verschillen tussen gebieden, met participatie, etc. en hoe zorgen we voor voldoende en gekwalificeerd personeel om aan onze opgaven te werken? Als organisatie gaan we hier de komende periode mee aan de slag, waarbij we vanzelfsprekend aansluiten op onze sturingsfilosofie.

1.3 De meedenkgroep, samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs en de cliëntenraad W&I hebben advies uitgebracht over het beleidskader.

Omdat wij het belangrijk vinden dat inwoners en partners zich goed herkennen in het beleidskader hebben wij ook het uiteindelijke beleidskader voorgelegd aan de meedenkgroep. Daarnaast is het beleidskader voorgelegd aan samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs, mede vanuit de verplichting op basis van de Jeugdwet en de Wet op het Passend Onderwijs, dat de gemeente haar jeugdplannen met de samenwerkingsverbanden bespreekt. Tenslotte hebben wij het beleidskader ook ter advies voorgelegd aan de cliëntenraad W&I, die daarnaast ook vertegenwoordigd is in de meedenkgroep.

De meedenkgroep en de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs hebben positief geoordeeld over het beleidskader. De cliëntenraad W&I gaf aan meer tijd nodig hebben om te kunnen adviseren. Er is op korte termijn helaas geen mogelijkheid om alsnog advies van hen te ontvangen, vanwege recente wisselingen in de samenstelling van de cliëntenraad. Uiteraard zullen we haar reactie meenemen in de uitvoering van het beleidskader.

5. Kanttekeningen:

1.1 De gemeente is afhankelijk van inwoners, partners en maatschappelijke ontwikkelingen bij het realiseren van de ambities.

We zijn als gemeente ambitieus in onze visie en onze doelen, en we moeten dit ook zijn als we willen behouden en versterken wat we allemaal van waarde vinden voor inwoners en voor onze gemeente: het sterke gevoel van gemeenschap, het rijke verenigingsleven, de goede ondersteuning en zorg voor wie het nodig heeft. Maar tegelijkertijd hebben we als gemeente in bepaalde gevallen slechts een beperkte invloed op inwoners en de samenleving en zijn de bedreigingen van het sociaal domein aanzienlijk. Denk aan het onderwijs, invloeden van social media op de mentale gezondheid, de ontwikkeling van de arbeidsmarkt, de woningmarkt of het Rijksbeleid. We kunnen onze lokale opgaven alleen verwachten te realiseren als iedereen meewerkt en zijn/ haar verantwoordelijkheid neemt, en we rol- en koersvast blijven werken aan de transformatie van het sociaal domein.

6. Financiën:

Zoals wij ook toelichten in paragraaf 6.4 van het beleidskader zijn we ervan overtuigd dat we met de voorgestelde aanpak op koers blijven richting onze visie en onze taken goed uitvoeren. Uiteraard is het nodig dat we een gezonde financiële situatie behouden. Dat dit geen eenvoudige opgave is, blijkt uit de kosten op het vlak van Jeugd, Wmo en W&I van de afgelopen periode. De aanpak die we voorstellen en de investeringen die we hierbij doen, zijn dan ook niet alleen nodig om te behouden en te versterken wat we van belang vinden voor Valkenswaard, maar ook om grip te houden op het gebruik van specialistische voorzieningen en een gezonde financiële situatie voor de gemeente.

De aanpak en uitvoering van het beleidskader kunnen we financieren vanuit de bestaande budgetten. De opgaven vragen immers voor een groot deel dat we zaken anders/ beter gaan doen, en dit kunnen we uitvoeren met bestaande middelen voor het Sociaal Domein (programma Samen zorgen wij voor Valkenswaard), maar ook beleidsvelden als Wonen en Veiligheid. Inspanningen die we op basis van het beleidskader gaan oppakken kunnen we financieren vanuit specifieke (rijks)budgetten als het gaat om het herstellen en sterker maken van de samenleving na Corona (Nationaal Programma Onderwijs, Coronaherstelplan) en het bevorderen van gezond en actief leven (Plan van Aanpak SPUK-GALA), die ook al beschikbaar zijn voor de komende jaren.

Tot slot wordt uit het budget Collegeprogramma voor respectievelijk de jaren 2024, 2025 en 2026 een budget van 175.000 euro ingezet voor de uitvoering van het beleidskader sociaal domein. Voor 2024 zijn deze middelen al opgenomen in de begroting 2024. Voor de jaren 2025 en 2026 zal deze inzet van middelen in de Nota Kaders 2025 worden verwerkt. Op het moment dat we inspanningen structureel willen maken leggen we dit voor binnen de P&C cyclus.

7. Vervolg:

Indien u instemt met het beleidskader treedt het in werking en gaan wij van start met de in het beleidskader benoemde aanpak. Uw Raad wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang conform de voorgestelde uitgangspunten van de Monitoring zoals toegelicht in hoofdstuk 6 van het beleidskader.

8. Communicatie

Naast de gangbare communicatie ten aanzien van bestuurlijke besluitvorming wordt het raadsbesluit actief gecommuniceerd aan betrokken inwoners en partners middels een persbericht en via de communicatiekanalen van de gemeente. Er vindt een moment plaats met de wethouders om de meedenkgroep te bedanken voor hun bijdrage. Verdere communicatie wordt als onderdeel van de aanpak uitgewerkt.

Bijlagen

nr	omschrijving
1.	Beleidskader Sociaal Domein 2024-2027, <i>Samen zorgen wij voor Valkenswaard, met oog voor iedereen</i>
2.	Verslag beeldvormende bijeenkomst gemeenteraad 11 januari 2024
3.	Motie VVD m.b.t. aanbevelingen BMC
4.	Motie VL-SvV m.b.t. 1 loket

De raad van de gemeente Valkenswaard;

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders
d.d. 6 februari 2024, nummer 2024-458928;

Gelet op de behandeling in de beeldvormende sessies van de raad
d.d. 21 september 2023 en 11 januari 2024;

Gelet op de behandeling in de vergadering van de raadscommissie
d.d. 7 maart 2024;

BESLUIT

- 1. Het beleidskader Sociaal Domein 2024-2027 *Samen zorgen wij voor Valkenswaard, met oog voor iedereen, vast te stellen.***

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad d.d. 21 maart 2024

Kenmerk: 2024-458928

de raadsgriffier,

de voorzitter,

Drs. C. Miedema

Drs. A.B.A.M Ederveen